

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 607/2015-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. septembra 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ludmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti RAVEN, a. s., Šoltésovej 420/2, Považská Bystrica, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Štrbáň, s. r. o., Ulica 1. mája, Púchov, konajúcou prostredníctvom advokáta a konateľa JUDr. Branislava Štrbáňa, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 11 ods. 1 a 4 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 17 Co 267/2011 z 28. augusta 2012 a uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 6 Co 171/2014 z 25. februára 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti RAVEN, a. s., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. mája 2014 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti RAVEN, a. s., Šoltésovej 420/2, Považská Bystrica (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpenej Advokátskou kanceláriou Štrbáň, s. r. o., Ulica 1. mája, Púchov, konajúcou prostredníctvom advokáta a konateľa JUDr. Branislava Štrbáňa, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 11 ods. 1 a 4 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 17 Co 267/2011 z 28. augusta 2012 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“) a uznesením krajského súdu sp. zn. 6 Co 171/2014 z 25. februára 2014 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 4 C 68/2010 z 30. júna 2011 bol sťažovateľ zaviazaný zaplatiť žalobcom v 1. a 2. rade špecifikovanú sumu s úrokom z omeškania, pričom okresný súd v časti konanie zastavil samostatným uznesením.

Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom sp. zn. 17 Co 267/2011 z 28. augusta 2012 tak, že ho potvrdil.

Rozsudkami okresného súdu a krajského súdu bol sťažovateľ zaviazaný zaplatiť špecifikované sumy žalobcom v 1. až 11. rade z titulu bezdôvodného obohatenia za užívanie nehnuteľností, ktorých sú žalobcovia podielovými spoluvlastníkmi, a to „na základe záverov znaleckého posudku znalkyne [REDAKOVANÉ], znalecký posudok č. 41/2011...“.

Sťažovateľ so závermi predmetného znaleckého posudku č. 41/2011 nesúhlasil, v konaní pred okresným súdom a aj v odvolaní navrhoval vykonať kontrolné znalecké dokazovanie na účely určenia výšky bezdôvodného obohatenia (analogicky nájmu) za užívanie predmetných nehnuteľností. Všeobecné súdy návrhu sťažovateľa nevyhoveli a kontrolné znalecké dokazovanie nenariadili.

Sťažovateľ ďalej uvádza, že *«... mal vedomosť o tom, že v analogickej právnej veci vedenej na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 7 C/158/2011 bol podaný znalecký posudok Ústavu súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity v Žiline (ďalej len „USI Žilina“) č. 92/2013 zo dňa 9. 4. 2013, v ktorom bola stanovená výška bezdôvodného obohatenia (analogicky cena nájmu) za užívanie nehnuteľností v Považskom Podhradí (areál stavebnín RAVEN a. s.) vo výške 1,55- EUR /m²/ ročne, teda v podstatne nižšej výške ako bezdôvodné obohatenie (analogicky cena nájmu) stanovené znalkyňou [REDACTED] [REDACTED] v znaleckom posudku č. 41/2011, a teda nepochybne išlo o novú skutočnosť, resp. dôkaz, ktorý bez svojej viny nemohol sťažovateľ použiť v pôvodnom konaní, pričom takáto nová skutočnosť, resp. dôkaz nesporne mohli privodiť pre sťažovateľa priaznivejšie rozhodnutie vo veci...»*. Sťažovateľ preto podal 2. augusta 2013 návrh na obnovu konania podľa § 228 ods. 1 písm. a) a b) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“). Okresný súd rozhodol uznesením sp. zn. 4 C 192/2013 zo 7. novembra 2013 tak, že návrh na obnovu konania zamietol.

Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 6 Co 171/2014 z 25. februára 2014 tak, že ho potvrdil.

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uvádza:

«Z pohľadu právnej čistoty veci jedine kontrolným znaleckým dokazovaním bolo možné odstrániť rozpory o výške bezdôvodného obohatenia (analogicky nájmu). Okresný súd Považská Bystrica a ani Krajský súd v Trenčíne návrhu na vykonanie kontrolného znaleckého dokazovania nevyhoveli napriek tomu, že sťažovateľ takýto dôkaz opakovane navrhoval a domáhal sa jeho vykonania. Teda výlučne pre postup konajúcich všeobecných

súdov nebol dôkaz v konaní pred všeobecnými súdmi produkovaný, pričom sťažovateľ nebol z procesného aspektu spôsobilý vykonať viac na ochranu svojich práv.

... takéto kontrolné dokazovanie predstavovalo dôkaz, ktorý bol spôsobilý dokázať skutočnosti majúce vo veci podstatný (rozhodujúci) význam,

tak ako pri primeranej aplikácii judikoval aj Najvyšší súd SR v rozhodnutí 6 Cdo 292/2013 zo dňa 17. 12. 2013...

Okresný súd Považská Bystrica a ani následne Krajský súd v Trenčíne neakceptovali návrhy na vykonanie dokazovania predložené sťažovateľom. Táto skutočnosť teda vedie k záveru o porušení sťažovateľových práv. Zásah do základného práva na súdnu ochranu či práva na spravodlivé súdne konanie je zrejmý, keďže záver všeobecných súdov o nevykonaní sťažovateľom navrhovaného dôkazu bol zjavne neodôvodnený, chýbala mu predchádzajúca racionálna úvaha konajúcich súdov vychádzajúca z priebehu konania a stavu dokazovania v jeho rámci. Navyiac nevykonaním navrhnutého dôkazu bol sťažovateľ postavený do podstatne nevýhodnejšej pozície ako druhá strana v konaní.

Postupy a rozhodnutia všeobecných súdov postavili tak sťažovateľa do podstatne nevýhodnejšej pozície ako druhú stranu v konaní. Všeobecné súdy totiž odmietli ďalší návrh sťažovateľa na dokazovanie a tak porušili princíp rovnosti zbraní a princípu kontradiktórnosti občianskeho súdneho konania, a teda práva účastníka na spravodlivý súdny proces.

... na základe právoplatných a vykonateľných rozhodnutí Okresného súdu Považská Bystrica a Krajského súdu v Trenčíne musel zaplatiť druhej strane v konaní peňažné plnenie ako náhradu titulom vydania bezvodného obohatenia v takej výške, ktorá v žiadnom prípade nezodpovedala obvyklej výške bezdôvodného obohatenia (analogicky nájmu), ktoré sa titulom užívanie veci v danom mieste a čase platila.

Od tejto skutočnosti sa potom následne odvíjalo aj plnenie týkajúce sa trov konania. V prípade vykonania dôkazu, ktorý sťažovateľ označil a navrhol vykonať a ktorý všeobecné súdy nevykonali, by bol sťažovateľ zaviazaný zaplatiť bezdôvodné obohatenie a trovy konania v podstatne nižšej výške, ako bola priznaná rozhodnutiami Okresného súdu Považská Bystrica a Krajského súdu v Trenčíne. Všeobecné súdy takýmto spôsobom teda výrazne zasiahli do majetkovej sféry sťažovateľa...

... z vyššie prezentovaných dôvodov sa sťažovateľ domáhal povolenie obnovy konania,... ktorý návrh Okresný súd Považská Bystrica... zamietol,

voči ktorému rozhodnutiu sťažovateľ podal odvolanie..., kde okrem iného sťažovateľ v článku III. odvolania výslovne poukazoval a upriamoval pozornosť na porušenie jeho... práva vlastníť majetok...

... Krajský súd v Trenčíne... uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil a... sa... žiadnym spôsobom... nevyporiadal s námietskou sťažovateľa tvrdenou v odvolaní o porušení jeho vyššie uvedeného ústavného práva vlastníť majetok,

čo sťažovateľ považuje za flagrantné porušenie ust. § 157 ods. 2 O. s. p., teda takéto rozhodnutie je arbitrárne a z uvedených dôvodov nepreskúmateľné, nakoľko v demokratickom a právnom štáte je jednoznačnosť a presvedčivosť súdnych rozhodnutí jedným z atribútov spravodlivého súdneho konania tzv. „fair procesu“ .»

Na tomto základe sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Základné právo spoločnosti RAVEN a. s... podľa čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 11 ods. 1 a 4 Listiny základných práv a slobôd a právo... podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, právo... podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... a... podľa čl. 1 Dodatkového protokolu... rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 17 Co/267/2011 zo dňa 28. 08. 2012 a uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 6 Co/171/2014-96 zo dňa 25. 02. 2014, porušené bolo.

Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 17 Co/267/2011 zo dňa 28. 08. 2012 a uznesenie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 6 Co/171/2014-96 zo dňa 25. 02. 2014 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Spoločnosti RAVEN a. s... priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 284,08 €, ktoré je Krajský súd v Trenčíne povinný vyplatiť... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

II.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa ústavy a listiny, ako aj práv podľa dohovoru a podľa dodatkového protokolu napadnutým rozsudkom krajského súdu z 28. augusta 2012

Jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 64/03, I. ÚS 188/03).

Sťažovateľ namieta porušenie základných práv podľa ústavy a podľa listiny, práva podľa dohovoru a práva podľa dodatkového protokolu napadnutým rozsudkom krajského súdu z 28. augusta 2012, ktorým tento potvrdil rozsudok okresného súdu z 30. júna 2011.

Z obsahu sťažnosti možno vyvodiť, že sťažovateľ zrejme považuje podanie návrhu na povolenie obnovy konania za právny prostriedok ochrany, ktorý mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a ktorý treba vyčerpať v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde predtým, ako podá sťažovateľ sťažnosť ústavnému súdu.

Vzhľadom na skutočnosť, že návrh na povolenie obnovy konania je mimoriadnym opravným prostriedkom, jeho použitie predpokladá splnenie podmienok predpísaných pre povolenie obnovy konania (§ 228 OSP) a iba za ich splnenia umožňuje znova preskúmať rozhodnutie, proti ktorému návrh na povolenie obnovy smeruje, ústavný súd je toho názoru, že podanie návrhu na povolenie obnovy konania nemožno v okolnostiach danej veci považovať za právny prostriedok ochrany základných práv a slobôd podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, ktorý treba vyčerpať pred podaním sťažnosti ústavnému súdu (II. ÚS 437/2014).

Vychádzajúc zo svojej judikatúry (napr. IV. ÚS 255/05, m. m. II. ÚS 46/03, III. ÚS 110/03), ústavný súd tiež konštatuje, že pre uplynutie lehoty podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde na podanie sťažnosti nemá žiaden vplyv to, že sa sťažovateľ domáhal na okresnom súde obnovy konania.

Lehota na podanie sťažnosti proti napadnutému rozsudku krajského súdu z 28. augusta 2012 začala plynúť nadobudnutím právoplatnosti tohto rozhodnutia,

a nie až dňom, kedy nadobudlo právoplatnosť napadnuté uznesenie krajského súdu z 25. februára 2014, ktorým bolo potvrdené uznesenie okresného súdu zo 7. novembra 2013 o zamietnutí návrhu sťažovateľa na obnovu konania.

Napadnutý rozsudok krajského súdu z 28. augusta 2012 nadobudol právoplatnosť 6. septembra 2012, pričom sťažovateľ, zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, podal sťažnosť na poštovú prepravu 13. mája 2014, t. j. zjavne po uplynutí lehoty ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, čo zakladá dôvod na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v tejto časti z dôvodu, že bola podaná oneskorene.

II.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa ústavy a listiny, ako aj práv podľa dohovoru a podľa dodatkového protokolu napadnutým uznesením krajského súdu z 25. februára 2014

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného

súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je založená na princípe subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch do týchto práv alebo slobôd rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, ak by účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom neboli zlučiteľné s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. V nadväznosti na to nie je ústavný súd zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace

s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

Aj Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že čl. 6 ods. 1 dohovoru zaväzuje súdy odôvodniť svoje rozhodnutia, ale nemožno ho chápať tak, že vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie vyplývajúcu z čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, bod 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

Krajský súd ako odvolací súd napadnutým uznesením z 25. februára 2014 potvrdil uznesenie okresného súdu zo 7. novembra 2013, ktorým tento zamietol návrh sťažovateľa na obnovu konania. V odôvodnení svojho uznesenia krajský súd poukázal na argumentáciu sťažovateľa v odvolaní, na vyjadrenie odporcov k tomuto odvolaniu a tiež na povahu obnovy konania ako mimoriadneho opravného prostriedku, pričom uviedol:

„Obnova konania je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno za podmienok ustanovených v zákone dosiahnuť nápravu vo veci, v ktorej nebol skutkový stav v pôvodnom konaní zistený úplne alebo správne. Návrhom na obnovu konania sa nemožno domáhať nápravy prípadných pochybení pri právnom posudzovaní veci alebo nesprávností procesnej

povahy; na nápravu týchto nesprávností slúžia podľa povahy rozhodnutia a charakteru namietanej nesprávnosti iné opravné prostriedky. Vecná nesprávnosť rozsudku napadnutého návrhom na obnovu konania nie je dôvodom zakladajúcim procesnú prípustnosť obnovy konania podľa § 228 ods. 1 O. s. p. (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v časopise *Zo súdnej praxe* pod č. 15/2000).

Konanie o obnove prebieha v dvoch fázach. V prvej z nich (*iudicium rescindens*) súd skúma, či je obnova konania procesne prípustná; návrhu na obnovu konania v tejto fáze súd buď vyhovie alebo ho zamietne. Druhá fáza (*iudicium rescissorium*) predstavuje nové prerokovanie a rozhodnutie vo veci. Jedným z predpokladov procesnej prípustnosti návrhu na obnovu konania, na ktoré sa zameriava súd v prvej z uvedených fáz, je medziiným existencia skutočností, rozhodnutí alebo dôkazov, ktoré ten, kto navrhuje obnovu konania, bez svojej viny nemohol použiť v pôvodnom konaní [§ 221 ods. 1 písm. a) O. s. p.], a ďalej možnosť vykonať dôkazy, ktoré sa nemohli vykonať v pôvodnom konaní [§ 221 ods. 1 písm. b) O. s. p.].

Použitie dôkazov zo strany účastníka spočíva v tom, či účastník splnil zákonom mu uloženú povinnosť (§ 101 ods. 1 O. s. p.) prispieť k tomu, aby bol dosiahnutý účel konania najmä tým, že pravdivo a úplne označí všetky potrebné dôkazné prostriedky. Okolnosť, či súd tieto dôkazy vykonal a či z nich vyvodil zistenie skutkového stavu pre svoje rozhodnutie, neznamená možnosť alebo nemožnosť účastníka použiť dôkazy v konaní. Pri inom výklade znenia, obsahu a účelu ustanovenia § 228 ods. 1 písm. a) O. s. p. by sa totiž cestou obnovy konania mohol domáhať revízie právoplatne skončeného súdneho konania každý účastník, ktorého dôkazným návrhom nebolo vyhovené, hoci súd tieto dôkazy (či právom alebo neprávom) nepokladal za rozhodujúce, a preto ich nevykonával. Takto by totiž obnova konania plnila účel iného mimoriadneho opravného prostriedku. Každý z mimoriadnych opravných prostriedkov je však Občianskym súdnym poriadkom upravený odlišne, aj keď ich spoločným účelom je náprava nesprávneho právoplatného rozhodnutia. Bez ohľadu na to, či dôkazy, ktoré odporca navrhol, mohli alebo nemohli privodiť pre odporcu priaznivejšie rozhodnutie vo veci samej, nie je daný dôvod obnovy konania podľa ustanovení § 228 ods. 1 písm. a) O. s. p., ak tieto dôkazy boli v konaní už uplatnené.

O možnosť vykonania dôkazov, ktoré sa nemohli vykonať v pôvodnom konaní [§ 228 ods. 1 písm. b) O. s. p.], ide vtedy, keď účastník v pôvodnom konaní síce označil dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, avšak ním navrhnuté dôkazy nemohol súd vykonať z dôvodu prekážok objektívneho charakteru. Ustanovenie § 228 ods. 1 písm. b) O. s. p. sa vzťahuje na prípady, v ktorých účastník konania tieto dôkazy voči súdu v pôvodnom konaní použil (dôkazy označil a navrhol ich vykonanie), nemohli byť ale súdom (ktorý vykonáva dokazovanie – § 122 ods. 1 O. s. p.) vykonané preto, lebo tomu bránila nejaká objektívna prekážka (napr. označený svedok bol neznámeho pobytu, svedok býva v štáte, ktorý odmieta poskytovať právnu pomoc, listina sa stratila a pod.). Tu teda platí, že nemožnosť vykonať dôkaz znamená nemožnosť vykonania dôkazu na strane súdu alebo nemožnosť predloženia dôkazu účastníkom konania. Ani toto ustanovenie nedopadá na prípady, keď súdu bol dôkaz navrhnutý a predložený, ale súd ho nevykonával.

Nemožnosťou použiť skutočnosti, rozhodnutia alebo dôkazy bez svojej viny v pôvodnom konaní sa rozumie nemožnosť vykonať dokazovanie súdom v občianskom súdnom konaní alebo nemožnosť označiť či predložiť tieto skutočnosti, rozhodnutia alebo dôkazy účastníkom konania voči súdu. Nejde tu o prípady nevykonania možného dokazovania súdom o tých skutočnostiach, rozhodnutiach a dôkazoch, ktoré účastníci konania označili, avšak súd ich nepokladal za rozhodujúce, a preto sa k ich dokazovaniu neprikročilo (viď R 39/1975).“

Následne uvedené právne východiská krajský súd aplikoval v prerokúvanej veci a uviedol tieto právne závery:

«V danej veci z odôvodnenia rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 30. júna 2011 č. k. 4 C/68/2010-263 vyplynulo, že odporca nesúhlasil s cenou nájmu, ako ju určila znalkyňa [REDAKOVANÉ] a navrhoval doplnenie dokazovania ďalším znalcom, aj kontrolné znalecké dokazovanie znaleckým ústavom z dôvodu, že znalkyňa [REDAKOVANÉ] určila cenu nájmu dotknutých pozemkov inak ako znalec [REDAKOVANÉ] a ako [REDAKOVANÉ]. Súd prvého stupňa v pôvodnom konaní navrhované dôkazy nevykonával a dôvody uviedol v odôvodnení citovaného rozsudku. Vychádzajúc z rozsudku odvolacieho súdu (Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 28. 08. 2012 č. k. 17 Co/267/2011-288) odporca

nevykonanie požadovaného kontrolného znaleckého dokazovania uplatnil ako odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. c/ a d/ O. s. p. Odvolací súd sa s danou odvolacou námietkou vysporiadal, a uviedol, že závery znalkyne ako aj odôvodnenie znaleckého posudku opodstatnene považoval súd prvého stupňa za tak správne, a to aj v spojitosti s výsledkami konania v obdobných veciach, že nezistil dôvod na nariadenie kontrolného znaleckého dokazovania. V preskúmvanej veci súd prvého stupňa nezistil odporca v podanom odvolaní ani konkrétne nepoukazuje na žiadnu skutočnosť, ktorá by mohla zavážiť pri hodnotení znaleckého posudku [REDACTED].

Možno teda zhrnúť, že odporca i v konaní o jeho návrhu na obnovu konania vo veci samej poukazoval len na tie dôkazy, ktoré už vo veci samej navrhol, pričom u žiadneho z navrhnutých dôkazov ani netvrdil, že by v pôvodnom konaní vykonaný byť nemohol pre prekážku objektívneho charakteru. Ide teda o prípad nevykonania navrhovaného dôkazu z dôvodu, že ho súd považoval pre právne posúdenie veci za nepotrebný. Takáto skutočnosť resp. dôkaz potom nespĺňa podmienku prípustnosti obnovy konania a to, že by šlo o skutočnosť alebo dôkaz „nový“. Za tohto stavu vzhľadom na vyššie uvedený výklad relevantných zákonných ustanovení dospel odvolací súd v zhode so súdom prvého stupňa k záveru, že žiadny z uvedených dôvodov obnovy konania nie je v danej veci daný.

Z uznesenia súdu prvého stupňa nevyplýva jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu alebo takú aplikáciu príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Súd prvého stupňa dostatočne predstavil myšlienkové pochody, ktoré ho viedli k zamietnutiu návrhu, a preto jeho závery vyslovené v danej veci nemožno kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti bolo napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdené.»

Pri preskúmvaní napadnutého uznesenia krajského súdu ústavný súd vychádzal zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska

predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového, ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09).

Ústavný súd preto (napriek tomu, že sa sťažovateľ nedomáha vyslovenia porušenia v sťažnosti označených práv relevantným rozhodnutím okresného súdu) preskúmal aj uznesenie okresného súdu sp. zn. 4 C 192/2013 zo 7. novembra 2013, ktorým tento zamietol návrh sťažovateľa na obnovu konania. Okresný súd v odôvodnení poukázal na predmet konania, ktorého obnovu sťažovateľ navrhol, a na rozsudky okresného súdu a krajského súdu, na argumentáciu sťažovateľa a tiež odporcov (žalobcov v pôvodnom konaní, pozn.) a následne uviedol:

„Po zhodnotení všetkých skutočností a dôkazov súd dospel jednoznačne k záveru, že návrh navrhovateľa nie je dôvodný. V danom prípade navrhovateľ obnovy konania svoj návrh na povolenie obnovy konania odôvodňuje tým, že v konaní vedenom na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 7 C 158/2011 bol dňa 9. 4. 2013 vypracovaný Ústavom súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity v Žiline znalecký posudok č. 92/2013, v ktorom bola stanovená výška bezdôvodného obohatenia, analogicky cena nájmu za užívanie pozemkov v Považskom Podhradí (areál stavebnín RAVEN, a. s.) oveľa nižšia, než ktorá bola určená znaleckým posudkom č. 41/2011 [REDACTED] v konaní vedenom pod zp. zn. 4 C 68/2010. Poukázal na to, že vzhľadom k tomu, že už v základnom konaní t. j. v konaní sp. zn. 4 C 68/2010 žiadal konajúce súdy, aby bolo vykonané kontrolné znalecké dokazovanie, ktoré však napriek tomu nariadené nebolo, a ak by sa tak stalo, navrhovateľ by bol zaviazaný k plateniu nižšej sumy, a teda rozhodnutie by bolo pre neho určite priaznivejšie. Podľa názoru navrhovateľa existencia znaleckého posudku č. 92/2013 zo dňa 9. 4. 2013, ktorý vypracoval znalecký ústav, nepochybne predstavuje novú skutočnosť, resp. dôkaz, ktorý navrhovateľ nemohol v konaní 4 C 68/2010 v procesnom postavení odporcu použiť, pričom, ak by sa tak stalo, došlo by k priaznivejšiemu rozhodnutiu vo vzťahu k nemu.

Súd poukazuje na to, že konanie sp. zn. 4 C 68/2010 bolo rozsudkom vo veci samej právoplatne skončené dňa 6. 9. 2012, pričom znalecký posudok č. 92/2013 bol vypracovaný

dňa 9. 4. 2013 a do sféry poznania navrhovateľa – spol. RAVEN, a. s. sa dostal dňa 3. 5. 2013, čo znamená, že lehota na podanie návrhu na povolenie obnovy konania stanovená v § 230 ods. 1 O. s. p. uplynula 5. 8. 2013, čo je najbližší pracovný deň. Je nesporné, že navrhovateľ svoj návrh podal 2. 8. 2013, teda včas.

Súd sa však stotožnil s právnym názorom odporcov 1), 2) resp. ich právneho zástupcu, že podmienkou úspešného uplatnenia dôvodu obnovy konania podľa § 228 ods. 1 písm. a), b) O. s. p. je to, že takýto dôkaz, ktorý by mohol privodiť priaznivejšie rozhodnutie vo veci, musel už v čase pôvodného konania objektívne existovať, čo v danom prípade rozhodne splnené nie je, keďže základné konanie, ktoré je napádané návrhom na obnovu konania, bolo právoplatne skončené 6. 9. 2012 a znalecký posudok č. 92/2013 existoval až dňa 9. 4. 2013. Dôvodom obnovy konania môžu byť len tie skutočnosti, ktoré nastali do vyhlásenia rozhodnutia súdom. Tie skutočnosti, ktoré nastali až po tom čase, nemôžu byť spôsobilým dôvodom obnovy konania, pretože na ne nemohol súd v čase vyhlásenia rozhodnutia prihliadať. Pokiaľ odporca dôvodí, že navrhoval kontrolné dokazovanie v základnom konaní, ako aj pred odvolacím súdom, je nesporné, že oba konajúce súdy nepovažovali za potrebné takýto dôkaz vykonať. Táto skutočnosť nemôže byť dôvodom pre povolenie obnovy konania, pretože je v kompetencii súdu rozhodnúť o tom, ktorý dôkaz vykoná a ktorý nie, a to podľa svojej úvahy a po zhodnotení všetkých vykonaných dôkazov jednotlivo, ako aj v ich vzájomnej súvislosti.

Súd tiež poukazuje na to, že znalecký posudok, ktorý bol vypracovaný vo veci sp. zn. 7 C 158/2011, je posudkom pre túto konkrétnu vec a nie je dôkazom, ktorý by sa mohol aplikovať aj na konanie sp. zn. 4 C 68/2010, pretože znalkyňa v konaní 7 C 158/2011 posudzovala inú nehnuteľnosť ako v konaní 4 C 68/2010 a za iné časové obdobie a aj z tohto pohľadu tento dôkaz nemôže byť takým dôkazom, ktorý by mohol privodiť priaznivejšie rozhodnutie pre odporcu a ktorý bez svojej viny nemohol použiť v základnom konaní. Nové dôkazy sú spôsobilým dôvodom obnovy konania len vtedy, ak je nimi možné preukázať právne spôsobilú skutočnosť, ktorá môže privodiť pre účastníka, ktorý podáva návrh na obnovu konania, priaznivejšie rozhodnutie vo veci a ktoré napriek tomu, že v čase pôvodného konania objektívne existovali, bez svojej viny nemohol použiť, napr. pretože

o nich nevedel a ani inak z procesného hľadiska nezavinil nesplnenie povinnosti tvrdenia alebo dôkaznú povinnosť.

Keďže je zrejmé, že dôkaz, ktorý navrhovateľ označil ako dôkaz, ktorý by mal privodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie vo veci, v čase pôvodného konania a rozhodovania neexistoval, súd návrh navrhovateľa na obnovu konania za použitia citovaných ustanovení O. s. p. zamietol ako nedôvodný, a to aj vo vzťahu ku konaniu o trovách konania vzhľadom na to, že rozhodnutie o nich je viazané na výsledok vo veci samej.“

Sťažovateľ namieta porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, pričom tvrdí, že krajský súd dostatočne svoje rozhodnutie neodôvodnil, pretože nereagoval na jeho námietku porušenia základného práva na vlastníctvo. Uvádza tiež, že krajský súd ústavne nekonformným spôsobom vykladal podmienky povolenia obnovy konania, keď znalecký posudok Ústavu súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity v Žiline č. 92/2013 nepovažoval za dôkaz v zmysle § 228 ods. 1 písm. a) OSP.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti tiež namieta porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 a 4 listiny a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením krajského súdu s odôvodnením, že týmto rozhodnutím bol zbavený majetku vo výške rozdielu medzi sumou, na zaplatenie ktorej bol zaviazaný právoplatným rozsudkom okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu ako odvolacieho súdu vo veci samej, a sumou, ktorá by zodpovedala záverom znaleckého posudku Ústavu súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity v Žiline č. 92/2013.

Po preskúmaní napadnutého uznesenia krajského súdu dospel ústavný súd k záveru, že krajský súd na argumentáciu sťažovateľa reagoval primeraným spôsobom, vysporiadal sa s okolnosťami, ktoré majú pre vec podstatný význam a ktoré dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia, z odôvodnenia napadnutého uznesenia možno odvodiť myšlienkový postup, akým krajský súd dospel k svojmu rozhodnutiu. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu je tiež zrejmé, ako krajský súd

vykladal a aplikoval ustanovenie § 228 OSP a na akých skutkových zisteniach svoje rozhodnutie založil. Ústavný súd zároveň konštatuje, že výklad krajského súdu vo vzťahu k podmienkam na povolenie obnovy konania, a osobitne jeho právny názor, že tzv. nový dôkaz musí existovať už v čase rozhodovania súdu v pôvodnom konaní, nemožno považovať za arbitrárny s tým, že rešpektuje účel a zmysel ustanovení Občianskeho súdneho poriadku o obnove konania ako mimoriadneho opravného prostriedku.

Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa, že krajský súd sa nevysporiadal s jeho odvolacou argumentáciou, podľa ktorej rozhodnutím okresného súdu došlo k porušeniu jeho základného práva na vlastníctvo, ústavný súd túto námietku nepovažuje za relevantnú. V situácii, keď krajský súd dospel k záveru, že neboli splnené procesné podmienky na povolenie obnovy konania, táto námietka sťažovateľa už nemohla mať pre vec význam.

Ústavný súd zároveň nezistil také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali záver, že napadnutým uznesením krajského súdu mohlo dôjsť k porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 a 4 listiny, prípadne práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej konštatoval, že postup súdneho orgánu, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v občianskoprávnej alebo trestnoprávnej veci, nemožno považovať za porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny alebo práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy, čl. 11 ods. 1 a 4 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). Ústavný súd nezistil žiadne také skutočnosti, ktoré by naznačovali možnosť porušenia základných práv sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny alebo práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy, čl. 11 ods. 1 a 4 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením krajského súdu z 25. februára 2014. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom krajského súdu v spojení s právnym názorom okresného súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani

oprávnenie ústavného súdu nahradí jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad, predovšetkým § 228 ods. 1 písm. a) a b) OSP krajským súdom ako odvolacím súdom v spojení s okresným súdom ako súdom prvého stupňa takéto nedostatky nevykazuje.

Na tomto základe ústavný súd sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. septembra 2015